

PODŁO (13) *av*

podło (6), **podle** (2), podło a. podle (5); podło *Mącz* (2), *GórnRozm*, *WujNT*, *SkarKaz* (2); podle *GórnDworz* (2). [Za postaci wątpliwe uznano *comp* z tekstów, w których nie ma zaświadczonej pewnej odmianki; *comp* z tekstów, gdzie występuje jedna odmianka pewna, zostały pod nią podciągnięte.]

Oba o jasne; e z tekstu nie oznaczającego é.

comp podlój (7); -éj (1) *GórnTroas*, -ej (1) *Mącz*, -(e)j (5).

Składnia comp: podlej niż(li) (3).

Sł stp brak, *Cn*: podle, podło, *Linde XVIII w.*

1. *Nisko pod względem wartości; infra Mącz; abiecte, demisse, humiliter, leviter, obscure, tenuiter Cn* (12) : *Mącz* 170a, 496c; Niech Lukrecyą podlej iuż Rzymiánie pińzã/ Kiędy [!] wżytki cne śprawy iey dobrze włyfzã. *PaprPan Ddv.*

Zwrot: »podło rozumieć, kłaść« (2:1): Ini wieldzy Hetmánie śtárzy [...] byli w muzyce ćwiczeni/ á kto iey nie vmiał/ iáko Themistocles/ podlej hnet o nim rozumiano. *GórnDworz H2v, F8*; Tego nie wiem ieślis mi rowny/ trzebáby lię pytać o tym. Odpowiedział Węgrzyn/ widzę że mię podło kładźiesz/ á iá zaś tobie ták powiedam/ iż mam lepszego koniá niżlis ty iest. *GórnRozm E4*; [*MojŻydOkr 23*].

a. *W nędznych warunkach, lichy* (3) : Pomnię Pánie żeś z wyśokiego máieftatu Bośtwá twego [...] sftąpił/ [...] podlej niżli naliższy kmieć y niewolnik/ vrodźicieś lię raczył. *SkarKaz 161a*; O błogofławiona nád wżytko łtworzenie/ iáko ták podło Synaczká tego kładźiesz? *SkarKaz 489b, 516a.*

b. *Nisko z punktu widzenia społecznego, w niskiej klasie społecznej* (1) :

Wyrażenie: »podło urodzony« (1): ále wybrał Bog głupftwá świátá te⁸⁰/ áby záfwtýdził mądre: [...] y podło vrodzone ná świećie [*ignobilia mundi*]/ y wzgárdzone wybrał Bog *WujNT 1.Cor 1/28.*

c. *gorzej niż obiekt, do którego się porównuje* (2) : A iż wży nálezé/ lubiã pińánia Póétów/ á ci/ nie podlój iście/ niż Philofophowie/ o przyftoynym ná świećie żyćiu rozprawiãią *GórnTroas 5*; Tákżeć w tymże zakonie nowym Pan Krystus niepodley opátrzył żywnościã fług fwoich kápłanow/ niż w zakonie Moyzełzowym. *PowodPr 21.*

2. *Tak, żeby było mniejsze* (1) : Attenuo Significat subtilem facio, minuo, imminuo - Podlej czynie. Vmnieyfzãm. *Calep 111b.*

3. [*Tchórzliwie*: Takiej srogości ten pan był przy prawdzie przeciwko potwarzy, o którego wielkiej sprawiedliwości [...] tak trzymali, iż też i podło sie sami dobrowolnie poddawali *OrzŻyw 259.*]

Synonimy: 1. lichy, marnie, mizernie, nędznie, nisko.

Cf **NIEPODLE**

KW, AL